KEHA-keskus

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asiantuntijalausunto
18.5.2021

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta; kuuleminen 19.5.2021

KEHA-keskuksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 76/2021 vp)

Esityksen lähtökohtana toimiva tilannearvio jatkuvan oppimisen ilmiön hajanaisuudesta on osuva. Lisäksi työikäisen väestön osaamisen kehittämisen tiiviimpää kytkemistä työelämän tarpeisiin palvelujärjestelmää uudistamalla pidetään kannatettavana. Kun ongelmaksi nähdään jatkuvan oppimisen ilmiön jakautuminen yhteiskunnan eri sektoreille, voi kysyä, onko uuden erillisyksikön perustaminen jo olemassa olevien toimijoiden rinnalle kuitenkaan tarkoituksenmukainen ratkaisu yhteistyön kehittämisen sijaan? Lakiehdotuksessa palvelukeskuksen suhde muihin toimijoihin jää valitettavan epäselväksi, mikä osaltaan tekee vaikeaksi hahmottaa sen tuomaa lisäarvoa tai erityisroolia jatkuvan oppimisen toimintakentässä. Epäselvyyttä ilmenee myös sen suhteen, mikä rooli palvelukeskuksella tulee nimensä mukaisesti olemaan työllisyyden hoidossa päähuomion kohdistuessa lähinnä koulutuksien järjestämiseen ja rahoitukseen.

Lain toisessa pykälässä todetaan palvelukeskuksen tehtäviksi tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakointi, koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntäminen ja hankinta sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen. Näistä tehtävistä käsitellään yksityiskohtaisemmin vain koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden valtionavustusten myöntämistä ja hankintaa. Kolmen muun tehtävän osalta palvelukeskuksen rooli jää valitettavan epäselväksi ja juuri nämä ovat KEHA-keskuksen toiminnan kannalta relevantteja - nyt niistä ei voi oikein lausua mitään.

KEHA-keskus toivookin yhteistyöhön liittyvien kysymysten täsmentämistä lakitekstiin ja sen perusteluihin ja samassa yhteydessä varmistamaan, ettei päällekkäisiä toimintoja synny suhteessa muihin toimijoihin. Esimerkiksi s. 56 todetaan yhteistyöstä mm. KEHA-keskuksen kanssa hyvin yleisellä tasolla: ”tarjoamalla osapuolille tietoa ja keskustelumahdollisuuksia”, mutta 7 § säädetään vain yhteistyöstä ELY-keskusten kanssa. Erityisen tärkeää KEHA-keskuksen näkökulmasta olisi täsmentää eri toimijoiden roolia suhteessa jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittämistyössä. Lakiesityksessä palvelukeskuksen osalta asia todettu jokseenkin ylimalkaisesti ”Palvelukeskus osallistuisi sähköisten välineiden kehittämiseen tehtäviensä näkökulmasta” (s. 14).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus
Y-tunnus PL 1000, 50101 MIKKELI kirjaamo.keha@ely-keskus.fi

KEHA-keskus

Pyrkimys työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseen ja koulutustarjonnan suuntaamiseen työmarkkinoiden tarpeisiin hyödyntämällä ennakointitietoa aiempaa tehokkaammin on kannatettava. Myös pyrkimys hallinnonalojen rajat ylittävään yhteistyöhön tiedon tuotannon, tulkinnan ja hyödyntämisen osalta on hyvä. Huomioitavaa on, että ennakointitiedon tuotanto on pirstaloitunutta ja toimijoita on useita niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Myös ennakointitiedon tuottamisen keinot, kohteet, ennakoinnin organisoinnin muodot ja resurssien epätasaisuus aiheuttavat nykytilanteessa haasteita tiedon tuotannon kattavuudelle ja yhdenmukaisuudelle. Esityksessä on palvelukeskuksen vaikuttamiskeinoksi kirjattu yleisluontoisesti yhteistyön edistäminen ja vuoropuhelu, mutta olisi toivottavaa, että esityksessä olisi konkreettisemmin avattu niitä yhteistyön tai vaikuttamisen muotoja, millä palvelukeskus tulisi edistämään valtakunnallista ja alueellista tai alueiden keskinäistä yhteistyötä.

Ennakointitiedon tuottamiseen liittyy myös menetelmällisiä haasteita, mm. keskipitkän aikavälin ennakointiedon vähäisyys ja siirtyminen yhä vahvemmin osaamisperusteiseen ennakointiin. Esityksen perusteluissa on mainittu, että elpymis- ja palautumissuunnitelman kautta olisi mahdollista saada määräaikaista rahoitusta rakenteiden ja toimintamallien luomiseen sekä ennakoinnin ja jatkuvan oppimisen digitaalisten palvelujen kehittämiseen. Esityksessä tai sen tausta-aineistoissa olisi kuitenkin syytä tarkemmin kuvata, millainen rooli tai resursointi palvelukeskuksella tulisi olemaan työvoima- ja osaamistarpeiden ennakoinnin menetelmällisessä kehittämisessä ottaen huomioon kehittämistyöhön varatun rahoituksen ehdollisuus.

Harry Pulliainen
Johtava kehittämisasiantuntija